

Stadhuis Alphen aan den Rijn
Postbus 13
2400AA Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaanrijn.nl
Website: www.alphenaanrijn.nl

Zaaknummer
3114481

Datum
9 mei 2023

Contactpersoon
Lucia Overpelt

Team Maatschappelijke Ontwikkeling

Onderwerp
Samenvatting informatiemarkt energiearmoede
16 maart 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het afgelopen jaar heeft een opeenstapeling van ontwikkelingen, waaronder de oorlog in Oekraïne, geleid tot snelle en hoge prijsstijgingen. Als gevolg hiervan groeit het aantal inwoners én organisaties die onzekerheid ervaren. Allereerst op het gebied van inkomen en wonen, maar (als gevolg daarvan) ook op het gebied van veiligheid en sociaal netwerk. Onze inzet is gericht op het herstellen, bevorderen en/of behouden van bestaanszekerheid.

Op 13 december 2022 en 24 januari 2023 bent u met een collegebrief geïnformeerd over de actualiteiten rondom energiearmoede en wat wij (aanvullend) doen om onze inwoners én lokale maatschappelijke organisaties als gevolg van de hoge prijzen te ondersteunen. Op 16 maart 2023 heeft een informatiemarkt plaatsgevonden over energiearmoede. In deze brief vindt u het toegezegde verslag van deze informatiemarkt. Tevens doen we hierin een voorstel over de frequentie van de informatievoorziening over het thema energiearmoede.

Samenvatting informatiemarkt energiearmoede 16 maart 2023

Tijdens de informatiemarkt hebben raadsleden gesproken met onze medewerkers en partners die zich op het gebied van energiearmoede inzetten voor onze inwoners. Zo zetten we stevig in op het besparen van energie. De Energieklusdiensten waren daarom aanwezig om toe te lichten hoe zij inwoners ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning. Ook ging u met medewerkers van Schoon Schip, de Helpdesk Geldzaken en Participe in gesprek over de inzet op het voorkomen van financiële problemen.

De rode draad tijdens al deze gesprekken was dat het voor zowel het voorkomen van financiële problemen als het bevorderen van verduurzaming belangrijk is om te investeren in de relatie met inwoners.

In contact komen met inwoners door het plaatsen van een tochtstrip of het organiseren van een spelletjesavond in een warme huiskamer verlaagt de drempel om het gesprek te voeren over andere onderwerpen, zoals eenzaamheid of financiële zorgen.

Hieronder geven we een terugkoppeling van de gesprekken die zijn gevoerd tijdens de informatiemarkt. Hierin laten we o.a. met concrete voorbeelden zien wat het oplevert om stevig in te zetten op de vertrouwensrelatie met onze inwoners.

Energiebesparing bevorderen

Als gevolg van de hoge inflatie zijn de energieprijzen flink gestegen. Dit levert voor veel inwoners en maatschappelijke organisaties financiële problemen op. Het energieplafond dat door het Rijk is ingesteld is geen structurele lastenverlichting. Energie besparen wel. We hebben een breed aanbod om inwoners te helpen met energiebesparing. Tijdens de informatiemarkt waren de Energieklusdiensten aanwezig om te vertellen over de wijze waarop zij inwoners ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning.

In onze gemeente zijn twee klussendiensten actief. Raadsleden zijn door hen geïnformeerd over de werkwijze. Actief Rijnwoude heeft 15 vrijwilligers opgeleid tot klusser. Zij beginnen elk gesprek met een CO2 meting aan de keukentafel. Op die manier zien zij direct of er voldoende ventilatie in huis is. Vervolgens brengen zij kleine energiebesparende materialen aan zoals radiatorfolie en ledlampen. Ook geven zij advies over besparingsmogelijkheden in de woning. Zij komen op afspraak. In Boskoop zijn jongeren opgeleid tot een energieklusteam. Just for You gaf uitleg over de meerwaarde om dit door jongeren uit de wijk te laten doen. Tijdens het opleidingstraject besteden zij veel aandacht aan het creëren van een teamgevoel. Jongeren komen vaak makkelijk achter de voordeur en sluiten aan bij een doelgroep die niet gemakkelijk bereikt wordt. De jongeren belden huis aan huis aan. Zij vertellen aan de raadsleden hoe zij te werk gaan en hoe dankbaar inwoners meestal zijn na een advies en het aanbrengen van de materialen. In het begin werden zij door sommige inwoners juist niet binnengelaten. Door extra communicatie is het wantrouwen bij inwoners zoveel mogelijk weggenomen.

Preventie en vroegsignalering van financiële problemen

We zetten als gemeente stevig in op het vroegtijdig signaleren van financiële problemen bij inwoners (waaronder ondernemers) om te voorkomen dat deze escaleren. De aanpak vroegsignalering van schulden Schoon Schip en de Helpdesk Geldzaken zijn hier voorbeelden van. Medewerkers van Schoon Schip en de Helpdesk Geldzaken waren aanwezig om met raadsleden in gesprek te gaan over hun werk en de actuele ontwikkelingen die zij signaleren als gevolg van de prijsstijgingen.

Energietoeslag 2022

Raadsleden zijn geïnformeerd over het aantal inwoners aan wie in 2022 de Energietoeslag is toegekend. In totaal is in 2022 aan 4.296 huishoudens een Energietoeslag verstrekt.

Aan 2.472 huishoudens is de Energietoeslag ambtshalve verstrekt én aan 1824 huishoudens is deze verstrekt na het indienen van een aanvraag. Voor de verstrekking van de Energietoeslag 2023 zijn we in afwachting van wetgeving. Het Rijk streeft ernaar om het voor gemeenten mogelijk te maken vanaf 1 juni 2023 te starten met de verstrekking van de Energietoeslag 2023. Wel kunnen inwoners tot en met maart 2023 een beroep doen op het Tijdelijk Noodfonds Energie. Dit is een tijdelijk fonds waar inwoners met een laag inkomen of laag middeninkomen terecht kunnen indien zij over de periode oktober 2022 tot en met maart 2023 hoge energiekosten hadden. We hebben inwoners voor wie de aanvraag van de Energietoeslag 2022 is afgewezen actief geïnformeerd over dit Noodfonds én een ondersteuningspunt ingericht voor inwoners die hulp nodig hebben bij de aanvraag. Daarnaast hebben we onze sociale maatschappelijke organisaties actief geïnformeerd over de regeling tegemoetkoming energiekosten (TEK) voor energie-intensieve MKB's. Deze regeling is voor energie-intensieve mkb-ondernemingen, stichtingen en verenigingen¹. Voor zwembaden werkt het Rijk aan een aanvullende regeling.

Schoon Schip

Daarnaast hebben raadsleden gesproken met Samira. Samira benadert vanuit Schoon Schip inwoners die een achterstand in betalingen hebben bij vaste-lastenpartners, zoals de energiemaatschappij en de zorgverzekering. Dit doet zij onder andere door te bellen, of langs de deur te gaan. Zij ervaart dat inwoners soms schrikken als de gemeente voor de deur staat, maar als eenmaal het gesprek op gang komt, vinden ze het fijn om over hun zorgen te kunnen praten. Ook komt het voor dat inwoners nog geen hulp willen, maar Samira heeft al vaak meegemaakt dat ze later alsnog bellen. Ze laat dan ook altijd haar mobiele nummer achter bij de inwoners die ze benadert. Het komt voor dat Samira benaderd wordt door een inwoner die via via heeft gehoord van het hulpaanbod vanuit Schoon Schip. Gelukkig zien we op dit moment nog geen toename van het aantal betalingsachterstanden bij onze inwoners. Sterker nog: het aantal achterstanden ligt op dit moment lager dan in dezelfde maanden in 2022. Ter vergelijking: in februari 2022 werden 446 achterstanden gemeld, in februari 2023 waren dit er 229.

¹ [Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb \(TEK\) \(rvo.nl\)](https://rvo.nl/nieuws/2022/02/10/tegemoetkoming-energiekosten-energie-intensief-mkb-tek)

Helpdesk Geldzaken

We zien wel een toename van vragen bij de Helpdesk Geldzaken: in februari 2022 kwamen er 35 adviesaanvragen binnen, in diezelfde maand in 2023 waren dit er 78. We zijn blij dat inwoners met hun vragen en zorgen naar de gemeente komen. Inwoners maken zich zorgen dat zij niet meer uitkomen met hun maandelijkse budget. Naast een open gesprek waarin we advies en tips geven, bieden we de inwoner ook aan om te checken of iemand alle toeslagen en voorzieningen heeft aangevraagd waar hij/zij recht op heeft. Hier gebruiken we de voorzieningenwijzer voor.

Als inwoners behoefte hebben aan wat meer ondersteuning, dan kunnen ze aan de slag met een budgetcoach. In de bijlage bij deze brief vindt u een overzicht van ons hulpaanbod zoals dit tijdens de informatiemarkt is gepresenteerd.

Appeltje voor de Dorst en Warm Welkom

Ook gingen raadsleden in gesprek met medewerkers van Participe over de ondersteuning die zij inzetten aan inwoners in (dreigende) armoede. Participe zet stevig in op financiële educatie, bijvoorbeeld op middelbare scholen. Dit is belangrijk omdat we verwachten dat er steeds meer jongeren zijn die financiële problemen hebben, terwijl zij niet aankloppen voor hulp. Met deze financiële educatie bereikt Participe indirect niet alleen de ouders, maar ook de docenten. Daarmee krijgen docenten ook de tools in handen om financiële problemen bij hun leerlingen te signaleren. Een ander instrument dat Participe inzet en heeft uitgedeeld is het 'Appeltje voor de Dorst' (zie digitale link: [Participe Alphen aan den Rijn](#)). In deze waaier wordt uitleg gegeven over toeslagen en regelingen waar inwoners aanspraak op kunnen maken. Deze waaier is regelmatig aanleiding voor inwoners om contact op te nemen voor een adviesgesprek.

Naast financiële educatie biedt Participe ook een Warm Welkom in onze gemeente, bijvoorbeeld in Boskoop. Dit zijn warme woonkamers, bijvoorbeeld in buurthuizen, waar mensen kunnen samen komen. Participe legde uit dat er in eerste instantie weinig gebruik werd gemaakt van de warme woonkamers. Participe denkt dat mensen schroom voelden om binnen te stappen, omdat je daarmee zou laten zien dat je de verwarming thuis niet aan kan zetten. Daarom heeft Participe activiteiten georganiseerd in de huiskamers, zoals spelletjesavonden. Hierdoor kwamen meer mensen op af én mensen bleven terugkomen. Regelmatig worden nu ook vragen gesteld over regelingen waar mensen mogelijk aanspraak op kunnen maken. Daarom is er nu ook een spreekuur.

Aanvullende initiatieven armoede

Uit de gesprekken met raadsleden over (het voorkomen van) financiële problemen blijkt dat inwoners in toenemende mate bij ons aankloppen omdat zij zich zorgen maken over hun financiële situatie, waaronder inwoners met een hoger inkomen. Tegelijkertijd weten we ook dat er inwoners zijn van wie we verwachten dat ze financiële problemen hebben, maar zich niet bij ons melden. Jongeren zijn hier een voorbeeld van. We werken momenteel uit welke inzet aanvullend nodig is om ook deze inwoners te bereiken en ondersteunen.

Frequentie informatievoorziening energiearmoede

Op 3 november 2022 is aan uw raad elke zes weken informatievoorziening toegezegd met betrekking tot de actualiteiten en de aanpak energiearmoede. Met deze brief inbegrepen bent u driemaal schriftelijk geïnformeerd en één keer met een informatiemarkt. We willen voorstellen om deze informatievoorziening vanaf heden te laten verlopen via de reguliere planning & control cyclus. Het eerstvolgende moment is de Voorjaarsnota 2023. Dit willen we aanvullen met een extra informatiemoment in september 2023 over de actualiteit en voortgang met betrekking tot energiearmoede. Uiteraard zullen wij u eerder informeren als er belangrijke ontwikkelingen zijn waar u van op de hoogte moet zijn.

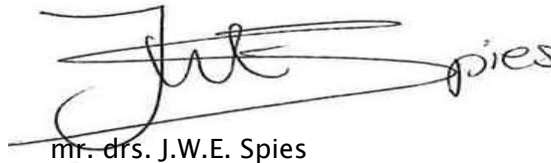
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris,

K. van Veen

de burgemeester,

mr. drs. J.W.E. Spies

Bijlage: Overzicht hulpaanbod financiën